

Versete călăuzitoare: Exodul 37.1-9; Deuteronomul 10.1-5

Exodul 37.1-9: Și Bețaleel a făcut chivotul din lemn de salcâm; lungimea lui era de doi coți și jumătate și lățimea lui de un cot și jumătate și înălțimea lui de un cot și jumătate. Și l-a îmbrăcat cu aur curat pe dinăuntru și pe dinafară și a făcut o bordură de aur pe el, de jur-împrejur. Și a turnat pentru el patru verigi de aur, la cele patru picioare ale lui: două verigi pe o latură a lui și două verigi pe cealaltă latură a lui. Și a făcut drugii din lemn de salcâm și i-a îmbrăcat cu aur. Și a introdus drugii prin verigile din laturile chivotului, ca să poarte chivotul. Și a făcut un scaun al îndurării din aur curat; lungimea lui era de doi coți și jumătate și lățimea lui de un cot și jumătate. Și a făcut doi heruvimi de aur; i-a făcut din aur bătut, la cele două capete ale scaunului îndurării: un heruvim la un capăt, de o parte, și un heruvim la celălalt capăt, de altă parte; a făcut cei doi heruvimi ieșind din scaunul îndurării, la cele două capete ale lui. Și heruvimii își întindeau aripile în sus, acoperind cu aripile lor scaunul îndurării; și fețele lor erau una către alta; fețele heruvimilor erau spre scaunul îndurării.

Înainte noastră se află acum clădirea terminată, cu perdeaua de la intrare și perdeaua de despărțire a Sfintei Sfințelor. În continuare ajungem la Chivotul cu capacul său. Locul său era în partea cea mai interioară a Locului Preasfânt.

Chivotul legământului era o ladă sau un cufăr făcut din lemn de salcâm: 2½ coți lungime, 1½ coți lățime și 1½ coți înălțime. Era acoperită cu aur atât în interior, cât și în exterior, astfel încât nu se vedea decât aurul. Partea de sus era înconjurată de jur împrejur cu o coroană de aur, iar la cele patru colțuri erau patru inele de aur, câte două de fiecare parte. Prin ele treceau două bare de lemn de salcâm, acoperite și ele cu aur. Ele nu trebuiau să fie scoase niciodată din chivot. Deasupra chivotului era un capac de aur pur, având la fiecare capăt un heruvim forjat din aceeași bucată de aur. A fost numit capacul ispășirii și ne vom ocupa de el mai târziu.

În chivot era așezată „mărturia”, cele două table ale Legii. Așa cum aflăm din Evrei 9.4, în ea se aflau „vasul de aur având mana, și toiagul lui Aaron, care înmugurise”.

Dimensiunile chivotului - desăvârșiri ale lui Hristos, pe care le cunoaștem doar parțial.

Cunoaștem deja semnificația lemnului de salcâm și a aurului - ele vorbesc despre umanitatea desăvârșită și divinitatea desăvârșită a Domnului Isus. Așadar, să vedem ce ne oferă dimensiunile Chivotului ca învățătură pentru noi. Când abordăm această chestiune, nu vrem să o facem în spiritul lui Uza, care a crezut că chivotul are nevoie de mâna lui de sprijin (2 Samuel 6.6,7), și nici în spiritul oamenilor din Bet-Șemeș, care au privit în el și au fost loviți pentru dezonoarea făcută de ei (1 Samuel 6.19), ci așa cum indică atitudinea heruvimilor - cu teamă de Dumnezeu și închinare.

Poate că aceste jumătăți de coți sugerează că cunoștințele date nouă despre Hristos sunt numai parțiale? Noi „cunoaștem în parte” (1 Corinteni 13.9). Numai Tatăl poate să-L cunoască pe deplin pe Fiul (Matei 11.27). Iar cei care au cea mai profundă cunoaștere a Lui sunt primii care recunosc, ca să folosim limbajul reginei din Saba: „Adevărat era cuvântul pe care l-am auzit ... și, iată, nici jumătate nu mi s-a spus” (1 Împărați 10.6,7). De aceea, dacă putem spune așa,

standardul referitor la gloriosul nostru Domn a fost redus, pentru ca noi să putem înțelege cu mintea noastră redusă ceva din minunata plinătate a Celui care întrece orice înțelegere.

Dar dacă într-o privință măsura a fost redusă, în altă privință adevărurile implicate rămân nealterate, deoarece învățăturile pe care le putem trage din proporțiile dimensiunilor sunt aceleași pe care le-am avea dacă toate dimensiunile ar fi de două ori mai mari. Scândurile cortului aveau o înălțime de 10 coți, și am văzut că există o învățătură deosebită în acest lucru: zece este numărul responsabilității, care este pe deplin îndeplinită în Hristos. Această dimensiune pare să determine înălțimea cortului. Deci, dacă chivotul ar fi fost de două ori mai mare, ar fi fost prea mare și clar disproporționat față de cort. Dar atunci când toate dimensiunile sunt reduse la jumătate, măsura este într-adevăr mai mică, dar proporțiile rămân aceleași. Dacă luăm în considerare măsurile duble, este vorba de $5 \cdot 3 \cdot 3$ coți în loc de $5/2 \cdot 3/2 \cdot 3/2$ coți (= $2\frac{1}{2}$ și $1\frac{1}{2}$ coți, vezi Exodul 37.1). De aceea vrem să examinăm semnificația acestor numere.

După cum am văzut, cifra cinci este compusă din $4 + 1$, patru fiind numărul creaturii și unu fiind numărul Creatorului. Hristos, Domnul nostru, le-a adus pe cele două laolaltă și le-a unit în Persoana Sa. El este Om și este Dumnezeu. Dacă privim Cinci ca pe o compoziție de $3 + 2$, ajungem la un gând similar dintr-un alt unghi. Trei este numărul revelației divine depline. Este numărul Trinității: Divinitatea este formată din trei Persoane divine. Domnul nostru întruchipa Dumnezeirea: „În El locuiește trupește toată plinătatea Dumnezeirii” (Coloseni 2.9). Numărul doi, pe de altă parte, vorbește despre răscumpărarea prin moartea Sa. Astfel, în Persoana Sa slăvită și desăvârșită, avem plinătatea Dumnezeirii și a răscumpărării unite pentru totdeauna. Oricum am lua-o: numărul cinci vorbește, deci, despre cel care este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului într-o *singură* Persoană.

Chivotul avea lățimea egală cu înălțimea. La fel era egalitate divină în Domnul nostru, ca Descoperitor desăvârșit a tot ceea ce este Dumnezeu. Fiecare însușire a lui Dumnezeu a fost arătată întotdeauna și pe deplin de El: dreptate și dragoste, sfințenie și har, înțelepciune și putere. Iar aceste atribute divine erau în legătură cu cei care vorbesc despre El ca fiind Cel devenit Om. Trei este totodată și numărul învierii, amintindu-ne astfel că Acela în care sunt toate aceste perfecțiuni este Cel Înviat - care „trăiește pururea” (Evrei 7.25) și se dovedește a fi „Fiu al lui Dumnezeu în putere” (Romani 1.4). Așadar, prin aceste două numere ni se amintește că avem de-a face cu Dumnezeu revelat în carne.

Materialele chivotului – chip de rob, dar natură divină.

În continuare, remarcăm că chivotul era acoperit cu aur pe dinăuntru și pe dinafară. În timp ce scândurile de salcâm determinau *forma* și *dimensiunea* chivotului, *aspectul* era numai aur - nu se vedea niciun lemn. Astfel, umanitatea Domnului nostru I-a dat forma în care era și este. Ca Lumină și Dragoste, ca Creator și Susținător al tuturor lucrurilor, El a devenit Om. El a devenit „Omul Hristos Isus” și așa va fi veșnic. Dar cât de mult veghează Dumnezeu ca noi să nu avem nici măcar un singur gând josnic despre El, Cel care a fost El Însuși smerit ca nimeni altul! Aurul acoperă totul. Uită-te la El! Uimește-te, atât cât este posibil cu o minte și o inimă limitate, de măreția Ființei Sale: totul este divin! Natura divină se arată deasupra „chipului de rob”. Oriunde se odihnește ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu - fie în gândurile, afecțiunile și dorințele Sale pure și sfinte, fie în afara Lui, în umblarea Sa fără pată în blândețe și ascultare - Dumnezeu Îl recunoaște ca fiind egalul Său, ca Fiul Său etern, la fel de etern ca El Însuși. Totul este aur, deși în chip de rob real, cu aptitudini perfect umane și în perfectă dependență - cu tot

ceea ce aparține ființei umane, cu excepția păcatului. Dar peste toate se întinde gloria Dumnezeirii Sale. Și nu vede oare și credința acest lucru?

Acest lucru ne determină să ne întrebăm care ar fi putut fi scopul principal al acestui chivot. Răspunsul la această întrebare ne conduce la două mari adevăruri. Le vom lua în ordinea care ne este naturală, deși cu certitudine ele sunt aranjate diferit în gândurile lui Dumnezeu.

Conținutul chivotului - martori ai eșecului poporului, dar și frumuseți ale Domnului.

Tabletele Legii

Deuteronomul 10.1-5: În timpul acela, Domnul mi-a zis: «Cioplește-ți două table de piatră ca cele dintâi și suie-te la Mine pe munte și fă-ți un chivot de lemn. Și Eu voi scrie pe table cuvintele care erau pe tablele dintâi, pe care le-ai sfărâmat, și tu să le pui în chivot». Și am făcut un chivot din lemn de salcâm și am cioplit două table de piatră ca cele dintâi și m-am suit pe munte cu cele două table în mâna mea. Și El a scris pe table, ca cea dintâi scriere, cele zece porunci pe care le spusese Domnul către voi pe munte din mijlocul focului, în ziua adunării; și Domnul mi le-a dat mie. Și m-am întors și am coborât de pe munte și am pus tablele în chivotul pe care-l făcusem; și ele sunt acolo, așa cum mi-a poruncit Domnul.

Acest lucru este interesant, pentru că arată caracterul narațiunii din cea de-a cincea carte a lui Moise și ilustrează perfecțiunea Scripturii și acuratețea inspirației, precum și modul în care diferite linii ale adevărului converg. Citind acest pasaj, nu ne-am gândi la un cort din pustie, nici la un chivot acoperit cu aur, cu un capac al ispășirii și heruvimi de aur. Și totuși, nu poate exista nicio îndoială că aici este vorba de „chivotul mărturiei”, pe care tocmai îl analizăm. Aici, Moise, prin Duhul lui Dumnezeu, în a cincea carte a lui Moise, a privit înapoi la căile din trecut ale poporului și la căile lui Dumnezeu cu poporul. Scriptura nu conține niciodată simple repetiții, nici măcar atunci când același pasaj este repetat din nou. Așa se explică libertatea cu care sunt schimbate uneori cuvintele și frazele atunci când Noul Testament citează din Vechiul Testament. Duhul are un scop în vedere și, fără să denatureze sensul anterior al pasajului, poate arunca o nouă lumină asupra acestuia. Sau El lasă totul așa cum este, cu excepția a ceea ce trebuie să ne fie prezentat în înțelegerea divină în contextul respectiv.

Aici Moise relatează (la fel ca în Psalmul 78, Psalmul 105 și Psalmul 106) modul în care Dumnezeu i-a călăuzit și i-a îngrijit și cum ei înșiși au eșuat complet. Scopul său era de a-L glorifica pe Dumnezeu, de a crea o smerire autentică în popor și, astfel, de a crea o dependență și o ascultare adevărată. Capitolul anterior le amintise păcatul în legătură cu vițelul de aur și cum, ca urmare, primele table ale Legii fuseseră sfărâmate. Dumnezeu, în harul Său, a pus la dispoziție o pereche de noi tablete ale Legii, dar cum puteau acestea, cu aceleași cerințe și interdicții sacre ca și primele, să fie altceva decât un blestem pentru poporul încăpățânat și recalcitrant? Ah, aceste table ar fi trebuit să fie în siguranță, „de ne sfărâmat”, în cortul fiecărui israelit. Dar nu a fost așa: a trebuit să se facă un cufar separat pentru ele. Și astfel Moise vorbește despre chivotul făcut din lemn de salcâm. Fiecare israelit știa despre acest chivot, știa despre învelișul său de aur, despre capacul ispășirii și despre heruvimi, așa că nimeni nu putea fi indus în eroare dacă Moise omitea aceste detalii. Ceea ce a vrut Moise să le reamintească a fost necesitatea unui cufar pentru securitatea Legii și a unor gârzi speciale care să poarte acel cufar (Deuteronomul 10.8). Toate acestea trebuiau să le aducă la cunoștință caracterul sacru al Legii

și necesitatea unei ascultări absolute - și nu putem spune și vinovăția și neputința lor? Dumnezeu a trebuit să ofere o păstrare pentru ceea ce ar fi trebuit să fie depozitat în inimile lor.

Toate acestea se potrivesc de minune cu semnificația lemnului de salcâm, care este menționat aici, în timp ce aurul este omis. Era acolo un popor neascultător și răzvrătit căruia nu i se putea încredința legea perfectă a lui Dumnezeu. El trebuia fie să-l judece, fie să asigure în har ceea ce i se putea încredința, la figurat vorbind. Unde ar putea fi găsită o astfel de persoană? Tocmai în acea scenă din deșert, unde poporul a eșuat, unde chiar și conducătorul lor, Moise, nu a putut decât să recunoască faptul că mâna lui Dumnezeu era asupra lor din cauza păcatului (Deuteronomul 2.15) - din cauza unui păcat care se regăsește începând de la Adam - Dumnezeu ni-L prezintă pe cel de-al doilea Om (vezi Psalmii 90 și 91). Despre El vorbește lemnul de salcâm: despre Cel care, în toate împrejurările în care poporul a eșuat, a fost expus la încercări mult mai mari decât cele prin care a trebuit să treacă vreodată poporul; despre Cel care a păzit Legea lui Dumnezeu în mod desăvârșit în inima sa. El era Om, dar era nespus mai mult decât om. El a fost încercat, testat, supus la tot ceea ce se poate întâmpla cu un om și, în toate acestea, nu s-a îndepărtat niciodată în inima Sa de la plăcerea deplină față de Legea lui Dumnezeu și nici în acțiunile Sale de la supunerea deplină față de ea. De aceea, din cauza incapacității totale a jertfelor levitice pentru a îndepărta păcatele, El spune: „Iată, vin; în sulul cărții este scris despre Mine. Este desfătarea Mea, Dumnezeul Meu, să fac plăcerea Ta, și legea Ta este înăuntrul inimii Mele” (Psalmul 40.7,8). S-ar putea ca omul să respecte unele dintre porunci în exterior din obișnuință, datorită unui exemplu, din interes propriu și chiar dintr-o anumită înclinație lăuntrică. Dar nimeni, care nu este născut din nou, nu ar putea spune vreodată că *are plăcere* să facă voia lui Dumnezeu. De îndată ce propria voință este în opoziție cu voia lui Dumnezeu, el se răzvrătește împotriva lui Dumnezeu, „pentru că gândirea cărnii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu, pentru că nu se supune legii lui Dumnezeu; pentru că nici nu poate” (Romani 8.7). De aceea, nu era niciun alt loc de păstrare a Legii lui Dumnezeu, decât chivotul lui Dumnezeu - Cel care putea spune: „am coborât din cer nu ca să fac voia *Mea*, ci voia Celui care M-a trimis” (Ioan 6.38) și „mâncarea *Mea* este să fac voia Celui care M-a trimis” (Ioan 4.34).

Uneori se învață că ascultarea lui Hristos față de Lege ne-ar fi socotită nouă în locul propriei noastre ascultări. Acest lucru este contrazis de Galateni 4.5, unde ni se spune că întruparea Sa și ascultarea Sa legală au avut ca scop „să-i răscumpere pe cei de sub Lege”. Și cum s-a făcut acest lucru, citim în capitoul anterior: „Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-Se blestem pentru noi (pentru că este scris: «Blestemat este oricine este atârnat pe lemn»)”. (Galateni 3.13). El nu ar fi putut purta ca Suplinitor sentința referitoare la încălcarea Legii dacă nu ar fi păstrat-o El Însuși în mod desăvârșit în inima Sa. Dar credincioșia Lui față de Lege nu anulează încălcările Legii de către om. De aceea, a fost necesar ca El să poarte pe cruce blestemul care ni se cuvine.

Ne întoarcem pentru o clipă la gândul Legii păstrate în inimă. Când El era încă un copil, ea era deja păstrată pentru El sub supravegherea Sa divină: Cel care nu a avut niciodată nevoie de o jertfă de curățire a fost adus de părinții Săi la Templu „ca să facă pentru El după obiceiul Legii” (Luca 2.27). Și doisprezece ani mai târziu, după obiceiul iudeilor, a fost adus din nou în Templu pentru a fi prezentat lui Dumnezeu. Dar cât de mult sunt depășite toate acestea, când le spune: „Nu știți că trebuie să fiu în cele ale Tatălui Meu?” (Luca 2.49). Și așa a fost de-a lungul întregii Sale vieți. Ei puteau să-L acuze indirect că a încălcat „tradiția bătrânilor” (vezi Matei 15.2; Marcu 7.3,5), dar niciodată, cu adevărat, nu L-au putut acuza de cea mai mică încălcare a

unei porunci a lui Dumnezeu. Astfel, conștient de dreptatea desăvârșită, El răspunde: „Dar voi, de ce încălcați porunca lui Dumnezeu pentru tradiția voastră?” (Matei 15.3). El putea întreba: „Cine dintre voi Mă dovedește de păcat?” (Ioan 8.46) și proclamă că El „face întotdeauna cele plăcute Lui” (Ioan 8.29). Iudeii amestecaseră atât de mult tradițiile lor cu porunca sabatului, încât nu mai puteau face distincția între ele. Acest lucru L-a adus adesea pe Domnul nostru în confruntare cu ei, din cauza unor presupuse încălcări ale acestei porunci. Dar El a arătat cum așa-zisa lor ținere a sabatului era o chestiune goală și lipsită de viață și în contradicție cu principiul de bază al odihnei divine: „Milă voiesc, și nu jertfă” (Matei 12.7). Nici răutatea lui satan și nici cea a omului nu au putut găsi în El nici măcar o singură nerespectare a Legii sfinte. Inima lui era locul de păstrare ales al acesteia.

Vine vremea când, în conformitate cu prevederile noului legământ al harului pecetluit cu „sângele legământului veșnic” (Evrei 13.20), Dumnezeu va avea în sfârșit un loc de odihnă pentru Lege în inimile poporului Său: „dând legile Mele în mintea lor, le voi înscrie și pe inimile lor; și le voi fi Dumnezeu și ei Îmi vor fi popor” (Evrei 8.10). Atunci Legea va fi desfătarea lor și, cu toate cuvintele pe care le vor găsi, vor exprima desăvârșirea ei: „Cât de mult iubesc Legea Ta! Toată ziua cuget la ea” (Psalmul 119.97). Dar apoi este rodul harului prin răscumpărare, pe care îl savurează deja acum fiecare inimă născută din nou, deoarece este familiarizată cu binecuvântările noului legământ. Dar, deși se spune despre aceștia: „Oricine este născut din Dumnezeu nu practică păcatul” (1 Ioan 3.9), tot așa lor li se spune și: „Dacă cineva a păcătuit, avem la Tatăl un Mijlocitor, pe Isus Hristos, Cel drept” (1 Ioan 2.1). Astfel, în cel care crede există două principii, două naturi - cea veche și cea nouă: „Carnea pofteste împotriva Duhului, iar Duhul împotriva cărnii; și acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceți ce vreți” (Galateni 5.17).

Prin urmare, chiar și printre cei care au primit harul divin, există un contrast cu Domnul nostru. El este singurul care nu avea în Sine nimic contrar Legii lui Dumnezeu. În acest sens, numai El este conținutul laudei și al închinării din partea tuturor celor care, prin Duhul Sfânt, au devenit părtași ai naturii Sale desăvârșite. El este singurul adevărat Chivot al legământului.

Vasul cu mană

Dar, pe lângă tablele Legii, în Chivot se afla și vasul de aur cu mană. Mana a fost hrana zilnică a poporului în timpul călătoriei în pustie. „Și s-a ridicat roua care era și iată pe fața pustiului, ca niște grăunțe, mărunț ca bruma, pe pământ. ... Și la căldura soarelui se topea” (Exodul 16.14,21). Era interzis în mod expres să se păstreze ceva din ea; trebuia să fie adunată zilnic și numai pentru nevoile din ziua respectivă. Cu toate acestea, unii au lăsat o parte din ea până a doua zi dimineață și s-a stricat: „a făcut viermi și a mirosit urât” (Exodul 16.20). Dar în ziua dinaintea sabatului trebuiau să adune o porție dublă, și în ziua de odihnă își păstra puritatea și dulceața.

Toate acestea sunt minunate și clare. În Ioan 6.32,33, Domnul nostru se referă la Sine Însuși ca fiind adevărata mană: „Pâinea lui Dumnezeu este aceea care coboară din cer și dă viață lumii”. Hristos, care a coborât în această lume, care S-a dat pe Sine Însuși până la moarte, este viața pentru credincios și, de asemenea, păstrarea acestei vieți prin lucrarea Duhului Sfânt, a cărui mare lucrare este de a-L glorifica pe Hristos. A căzut roua și, după ce a dispărut, mana a devenit vizibilă. Duhul, spre care arată roua, nu Se descoperă pe Sine, ci Îl prezintă pe Hristos și apoi se retrage din vedere. „Acela Mă va glorifica, pentru că va primi din ce este al Meu și vă va face cunoscut” (Ioan 16.14).

Dar această hrană cerească este extrem de sensibilă. Nu rămâne mult timp după ce soarele a răsărit, când ispitele și grijile acestei lumi pun stăpânire pe minte. Dacă Hristos trebuie să fie hrana sufletelor noastre, atunci avem nevoie de această sculare de dimineață, de care Scriptura este plină (compară Geneza 22.3 etc.), de această hotărâre a inimii, care învinge lenea naturală, „ca să nu deveniți leneși, ci imitatori ai celor care, prin credință și îndelungă-răbdare, moștenesc promisiunile” (Evrei 6.12). „Căutați dar mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui” (Matei 6.33). Aceasta trebuie să aibă prioritate. Acolo unde lucrurile lui Hristos sunt pe primul loc, va exista întotdeauna hrană și îngrijire pentru suflet. Dar când „grija veacului acestuia și înșelăciunea bogăției” (Matei 13.22) pun stăpânire pe el, mana cerească se topește.

Dacă lenea duhovnicească împiedică pe cineva să adune mana, atunci spiritul de economie spirituală nu o poate păstra. Nu există ceva de genul provizie de spiritualitate. Trebuie să ne hrănim zilnic cu Hristos. Harul de ieri nu va fi suficient pentru astăzi. Acest lucru înlătură orice temei al învățaturii conform căreia cineva poate dobândi anumite niveluri de sfințenie. Realmente, avem din Hristos doar atât cât savurăm la un moment dat. Nu ar trebui să ne uităm niciodată cu mulțumire de sine la experiențele trecute. Dacă o facem, stricăciunea mândriei spirituale va ieși repede la iveală. Dumnezeu știe că bucuria și sfințenia pentru noi se află numai în comuniunea constantă și *prezentă* cu Domnul, și nu ne va permite să ne îmbuibăm cu trecutul, ignorând prezentul.

Totuși, va veni o vreme când vom putea privi în urmă fără a fi în pericol și ne vom hrăni cu Cel care ne-a fost sprijin aici pe pământ: „Adu-ți aminte de tot drumul pe care te-a călăuzit Domnul Dumnezeul tău în acești patruzeci de ani în pustiu, ca să te smerească ... te-a hrănit cu mana pe care n-o cunoscuseși” (Deuteronomul 8.2,3). În glorie, experiențele pe care le-am trăit se vor revărsa în lauda noastră și atunci nu va mai exista mândrie. Acest lucru este indicat de însușirea inalterabilă al manei care urma să fie folosită în sabbat, ziua de odihnă a lui Dumnezeu, și este subliniat încă o dată de vasul de aur umplut cu un gomer de mană, rația unei zile pentru o persoană; aceasta era așezată „înaintea mărturiei, spre păstrare” (Exodul 16.32-34). La aceasta se face referire în promisiunea făcută biruitorului din Pergam și este foarte potrivită, având în vedere natura răului care trebuia biruit acolo: seducțiile lumii. „Învingătorului îi voi da din mana cea ascunsă” (Apocalipsa 2.17). Cei care s-au îndepărtat de lumea de aici pentru a se hrăni cu Hristos vor găsi toate binecuvântările de care s-au bucurat deja aici, zi de zi, păstrate pentru ei acolo, într-un Domn glorificat.

Vasul de aur pare să sublinieze slava divină a Celui care S-a smerit aici pentru a fi hrana poporului Său. Chiar în această smerenie, El a rămas Dumnezeu, „care este mai presus de toate” (Romani 9.5). Dar Dumnezeu a inclus această smerenie în slava Dumnezeirii: El a inversat, ca să spunem așa, forma în care S-a arătat aici.

În cazul manei care a fost păstrată, gândul pare să fie că ea este pusă deoparte pentru bucuriile cerești, nu pentru perioada vieții pământești a Domnului nostru. Dar trebuie să ne amintim că El a devenit mană *aici* și că excelența ființei Sale era revelată înaintea lui Dumnezeu, pe care a văzut-o întotdeauna ca în vasul de aur. Harul desăvârșit al lui Hristos conduce credința la închinare deja *acum*, în timp ce în ziua gloriei Sale „orice genunchi se va pleca” (Filipeni 2.10).

Nu trebuie să ne temem că ceva, care este cu adevărat al lui Hristos, se va pierde vreodată. Ceea ce aici a devenit deja prețios pentru inimile noastre cu privire la El, vom regăsi acolo și le vom savura împreună cu El. De aceea, să fim asemenea apostolului: „Uitându-le pe cele din urmă și întinzându-mă spre cele dinainte, alerg drept spre țintă, spre premiul chemării în sus a lui

Dumnezeu în Hristos Isus” (Filipeni 3.13,14). Iar când vom ajunge în „țară” și atunci vom vedea Persoana divină care ne-a hrănit în smerenie pe această scenă a pustiei cu „pâinea celor puternici” (Psalmul 78.25), vom exclama, așa cum a făcut odată Iosua, „că n-a căzut nici un cuvânt din toate cuvintele bune pe care le-a spus Domnul Dumnezeuul vostru despre voi” (Iosua 23.14).

Toiagul lui Aaron

Un alt obiect a fost păstrat în chivot: „toiagul lui Aaron care înfrunzise” și care amintește de un episod grav din istoria poporului. În Numeri 16 citim despre Datan și Abiram din seminția lui Ruben și Core din seminția lui Levi, care s-au răzvrătit împotriva autorităților desemnate de Dumnezeu: împotriva lui Moise ca lider și împotriva lui Aaron ca preot. A fost o revoltă uriașă, la care s-au alăturat două sute cincizeci de căpetenii ale poporului. Datan și Abiram făceau parte din seminția lui Ruben. Ruben era întâiul născut și, prin urmare, conducerea le-ar fi revenit în mod natural. Dar fișorul, cel întâi născut, trebuie să cedeze locul aici, așa cum arată Scriptura în multe locuri, celui spiritual, cel născut din nou. Deși Ruben, primul născut, avea „privilegiile de mărire și privilegiile de putere”, se spune despre el: „Clocotind ca apele, tu nu vei avea întâietatea” (Geneza 49.3,4). Primul Adam este un exemplu în acest sens, urmat imediat de Cain, Esau și alții, toți aceștia arătând faptul că primul om căzut și nestatornic trebuie să cedeze locul celui de-al doilea Om, Cel care poate sta înaintea lui Dumnezeu și care îi apără pe cei mai slabi dintre cei care își pun încrederea în El.

Probabil că Datan și Abiram doreau să-și reafirme prerogativa de primii născuți, iar rebeliunea lor era îndreptată în primul rând împotriva lui Moise ca lider. Dar Moise și Aaron nu pot fi despărțiți aici unul de altul, deoarece Hristos, despre care ei sunt un exemplu, este atât Împărat, cât și Preot. Astfel, îl găsim pe Core din seminția lui Levi asociindu-se cu fiii lui Ruben, iar revolta lui Core a fost îndreptată în primul rând împotriva preoției lui Aaron. În calitate de levit, el avea deja privilegiile speciale în legătură cu Cortul din pustie și cu ustensilele sacre. Dar, invidios pe Aaron, a vrut acum să se amestece în preoție. În model, acest lucru corespunde respingerii lucrării de sacrificiu a lui Hristos și a apropierii Sale de Dumnezeu, care se cuvine numai Lui - deși numai prin El cineva se poate apropia de Dumnezeu. Revolta nu a fost îndreptată împotriva *oamenilor*, „și Aaron, cine este el, de murmurați împotriva lui?” (Numeri 16.11). Ea a fost îndreptată împotriva autorității lui Dumnezeu și a purtării Sale de grijă binevoitoare, pe baza căreia națiunea vinovată fusese cruțată.

Oamenii vorbesc cu ușurință despre Fiul lui Dumnezeu și despre lucrarea Sa de jertfă. Ei neagă că au nevoie de sângele Său prețios, singurul care curăță de orice păcat. Este revenirea răzvrătirii lui Core, punctul culminant al tuturor relelor: aceasta începe cu negarea păcatului de către Cain, continuă cu amestecul poporului lui Dumnezeu cu vrăjmașii săi, făcut de Balaam, și își atinge expresia deplină în Core. Duhul lui Dumnezeu rezumă apariția, dezvoltarea și apogeul apostaziei de la adevărul divin în următoarele cuvinte: „Vai de ei! pentru că au mers pe calea lui Cain și s-au dat la rătăcirea lui Balaam, pentru răsplată, și au pierit în răzvrătirea lui Core” (Iuda 11). Din punctul de vedere al lui Dumnezeu, totul a avut deja loc. Domnul nostru „l-a văzut pe satan căzând ca un fulger din cer” (Luca 10.18), iar văzătorul a relatat despre sfârșitul fiarei și al falsului profet, care corespund atât de clar fiilor lui Ruben, pe de o parte, și al lui Core ca antihrist, pe de altă parte: „Cei doi au fost aruncați de vii în iazul de foc care arde cu pucioasă” (Apocalipsa 19.20).

Dar judecățile teribile pronunțate asupra conducătorilor „care au păcătuit împotriva sufletelor lor” (Numeri 16.38) trebuiau să ferească poporul de asemenea amăgiri și nebunii. Dragostea divină este cea care îndepărtează vâlul de pe viitor și îi îndrumă pe oameni să „fugă de mânia viitoare” (Matei 3.7). Ciuda, care s-a abătut asupra poporului în legătură cu această răzvrătire, a fost combătută de cădelnița lui Aaron, chiar cel împotriva căruia se răzvrătiseră în orbirea lor. Cât de mult corespunde el ca model Celui care, în ciuda respingerii Sale de către mulțimi, stă „între cei morți și cei vii” și împiedică aplicarea mâniei (Numeri 16.47,48).

Dar Dumnezeu a vrut, de asemenea, să dovedească poziția preoțească a lui Aaron, precum și propria sa putere, printr-un semn vizibil al *harului*. În capitolul următor (Numeri 17.1-11), El face acest lucru cu toiagul lui Aaron. Fiecare seminție trebuia să aducă un toiag pe care să fie scris numele căpeteniei ei, iar pentru Levi trebuia să fie numele lui Aaron. Toiagul celui pe care Dumnezeu îl alesese urma să înflorească și astfel întreaga problemă a conducerii preoțești urma să fie definitiv rezolvată. Prin înmugurirea, înflorirea și aducerea migdalelor la coacere, toiagul lui Aaron a fost desemnat în mod divin. Numai în toiagul său a fost revelată puterea învierii. Dumnezeu a vorbit.

Toate acestea vorbesc fără echivoc despre adevăratul Preot, care este desemnat în mod divin ca fiind singurul căruia îi aparțin dreptul și puterea, care în materie divină merg întotdeauna mână în mână. Toiagul este semnul stăpânirii și al autorității, care își au izvorul în Dumnezeu și care trebuie exercitate în puterea vieții. Cine crede că poate emite pretenții poate să-și prezinte toiagul - lucruri moarte, asupra cărora a trecut deja sentința de moarte. Cu toate acestea este și toiagul Celui care Își ia locul cu ceilalți în moarte – „a fost șters de pe pământul celor vii” (Isaia 53.8). În cazul Său, însă, El nu se află sub pedeapsă pentru Sine Însuși, ci în har ca Locțiitor al poporului Său. Cine dintre fiii oamenilor și-a primit înapoi toiagul cu vreun semn de viață? Nimeni, în afară de Acela în care numai în El era viața și în care numai în El nu era păcat, „pentru că nu era posibil ca El să fie ținut de ea” (Faptele apostolilor 2.24). De aceea, numai El este calificat să stea înaintea lui Dumnezeu ca Preot. Acest lucru este subliniat în Evrei 7, unde Domnul nostru este văzut ca fiind cel care rămâne „preot pentru totdeauna” (Evrei 7.3), „după rânduiala lui Melhisedec”, „unul care are mărturia că trăiește” (Evrei 7.8). De aceea, el este preot „potrivit puterii unei vieți nepieritoare” (Evrei 7.16), de care ne amintește înmugurirea, înflorirea și rodirea toiagului. Toiagul ne amintește, de asemenea, de domnia în dreptate și pace, care se vede în preoția Domnului nostru după rânduiala lui Melhisedec, care este un „Împărat al dreptății” și „Împărat al păcii” (Evrei 7.2).

Dar și mai mult stă în legătură cu acest minunat „toiag care a înmugurit”: era un toiag de migdal, iar „migdal” în ebraică înseamnă „cel care se grăbește”, deoarece migdalele sunt primele care înfloresc primăvara, așa cum Hristos nu numai că a înviat din morți, ci este „Cel dintâi rod al celor adormiți” (1 Corinteni 15.20). Acest lucru implică faptul că există și alte roade ale învierii Sale: „Dacă grăunțele de grâu nu cade în pământ și nu moare, rămâne singur; dar, dacă moare, aduce mult rod” (Ioan 12.24). Prin El, Dumnezeu aduce „mulți fii la slavă” (Evrei 2.10) și migdalele arată spre acest rod produs de Dumnezeu. Astfel, după învierea Sa, Domnul nostru le trimite ucenicilor Săi un mesaj în care îi numește pentru prima dată „frați” (Ioan 20.17). El nu se rușinează să-i numească frați (compară cu Evrei 2.11). Acesta este cu adevărat rodul pe care El l-a dorit și este împlinirea cuvântului profetului: „Va vedea rodul muncii sufletului Lui și va fi mulțumit” (Isaia 53.11). Astfel, vedem poporul Său veșnic unit cu El, pentru ca într-o zi să domnească împreună cu El ca preoți pentru gloria harului Său (compară cu Apocalipsa 5.9,10).

Chivotul legământului

Ce răspuns divin infinit de milostiv este acesta la necredința care a cântit împotriva supremației Sale! Vrednic este numai El, care a fost omorât pentru noi și care acum este „viu în vecii vecilor” (Apocalipsa 1.18). Și numai prin har suntem destinați să trăim cu El.

Rezumat

Astfel, am văzut scopul chivotului ca o păstrare permanentă, mai întâi pentru Lege, dar apoi și pentru vasul cu mană și pentru toiagul lui Aaron, care a înmugurit. În legătură cu aceasta, aflăm și cum a fost păstrată Cartea Legii (Deuteronomul 31.26), pentru a fi martoră împotriva lor atunci când se îndepărtau de Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu nu este decât o extindere a Legii Sale, singura expresie neschimbată a voinței Sale. Cuvântul „lege” este folosit în repetate rânduri pentru întregul Cuvânt al lui Dumnezeu, ca în Psalmul 1.2. Acesta era păstrat cu sfințenie în inima Domnului nostru. El a dat întotdeauna onoare întregului Cuvânt al lui Dumnezeu și a spus despre el: „Scriptura nu poate fi desființată” (Ioan 10.35).

S-a subliniat în mod corect¹ că fiecare obiect așezat în cort era o mărturie a eșecului poporului. Tablele Legii aminteau de răzvrătirea prin vițelul de aur, în urma căreia primele table au fost sfărâmate. Mana le amintea de murmurul și necredința lor. Și toiagul, care înmugurise, aducea aminte de teribila răzvrătire a lui Core împotriva preotului lui Dumnezeu. Dar cum toate acestea ne vorbesc atât de clar și nouă: o Lege încălcată, necredință și murmur, și mândria care se ridică împotriva lui Hristos!

Și totuși: binecuvântat fie Numele Lui! Aceste amintiri ale păcatelor sunt strâns și veșnic legate de Cel Binecuvântat, care ne asigură iertarea și binecuvântarea tocmai cu ocazia tuturor acestor rele. O Lege încălcată din partea noastră a găsit o casă veșnică în inima Lui. El a făcut Legea măreață și vrednică de onoare (compară cu Isaia 42.21). Mana vorbește despre harul Său în ciuda necredinței noastre, iar toiagul înmugurit este simbolul unui jug blând și al unei poveri ușoare. În curând, în ziua gloriei, ne vom da seama pe deplin de toate acestea.

Bordura de aur - Hristos încoronat

Faptul că o bordură se află la partea superioară a acestui chivot este foarte potrivit! Cel pentru care oamenii aveau doar o cunună de spini este acum „încununat cu glorie și onoare” (Evrei 2.9). Pe chivotul de lemn de salcâm - omul „Isus” - este așezată cununa gloriei divine, pentru că El este la fel de divin.

Aceasta era deci cufărul, care conținea cele mai mari comori ale lui Israel - legământul relației lor cu Dumnezeu și mărturia dragostei și purtării Sale de grijă, a căror realitate pentru noi se găsește în Hristos, „în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale cunoștinței” (Coloseni 2.3)², în care aceste „bogății de nepătruns” sunt păstrate în siguranță împotriva tuturor

¹ J.B. Jackson, *Lessons from the Tabernacle of Jehovah*.

² Sunt conștient că în unele manuscrise "în care" se referă la taină. Dar versiunea care introduce „Hristos” acolo este bine atestată. În afară de aceasta, pare să fie mai mult în concordanță cu tema generală a epistolei, care este supremația lui Hristos în toate lucrurile. Epistola către Efeseni este cea care se ocupă mai mult de Biserică (Adunare) ca taină. În orice caz, însă, Hristos este centrul tainei și numai Lui Îi conferă întreaga sa valoare.

Chivotul legământului

vicleniei lui satan și a oricărei slăbiciuni a credinciosului. Justificarea completă, harul divin pentru fiecare pas al călătoriei noastre și o legătură de viață cu El: acestea sunt comorile, împreună cu toate binecuvântările spirituale care le însoțesc, păstrate în siguranță pentru noi „în Hristos”. El este acum ascuns de ochii lumii: „De aceea nu ne cunoaște lumea, pentru că nu L-a cunoscut pe El” (1 Ioan 3.1). Viața noastră este „ascunsă cu Hristos în Dumnezeu” (Coloseni 3.3). Ce zi va fi aceea în care Dumnezeu își va arăta în mod deschis „bogăția nespus de mare a harului Său” (Efeseni 2.7)!

Capacul ispășirii

A mai existat un alt scop, și aproape că putem spune că acesta este scopul principal pentru care a fost destinat chivotul. El este diferit de ceea ce am abordat până acum, dar este strâns legat de aceasta. Dorim numai să-l menționăm aici, pentru că el va fi subiectul capitoului următor: este vorba de capacul ispășirii, făcut din aur, care acoperea chivotul, împreună cu heruvimii săi de aur, care au fost lucrați din aceeași bucată de metal prețios.

Drugii - Hristos ca și Conducător al pelerinajului nostru

Rămâne să spunem un cuvânt despre drugii care urmau să fie introduși în verigile aflate la picioarele Chivotului de ambele părți, pentru a-l purta prin pustiu. Subliniem faptul că era la „picioare”³, deoarece sugerează că atunci când Chivotul era purtat pe umerii preoților, acesta se înălța deasupra capetelor lor și era un punct de atracție, care nu putea fi trecut cu vederea de popor. Este clar că drugii din verigi ne amintesc că Domnul se deplasează întotdeauna cu poporul său. Dacă ei sunt pelerini, atunci și El va fi pelerin, împlinind cuvântul pe care îl rostește: „Nu te voi lăsa și nu te voi părăsi” (Evrei 13.5).

În timpul călătoriei în pustiu, acești drugii au fost folosiți din abundență. Niciodată poporul nu trebuia să plece fără Chivot. El trebuia să meargă înaintea lor și să le marcheze calea. Cu o ocazie, se pare că Moise a uitat acest lucru și l-a rugat pe Hobab să-i însoțească cu cuvintele: „Și tu vei fi ochi pentru noi” (Numeri 10.29-33). Ceea ce urmează pare pe de o parte o muștrare, iar pe de altă parte este un răspuns extrem de binevoitor din partea lui Dumnezeu. În timpul celor trei zile de călătorie după plecarea lor din Horeb, Chivotul a mers înaintea lor pentru a le găsi un loc de odihnă. Astfel, Hristos, în puterea învierii, îl călăuzește mereu pe iubitul său prin acest deșert fără drumuri. De ce avem nevoie de „ochi”, când Unul ca acesta merge înaintea noastră?

Avem opusul acestui lucru atunci când poporul a refuzat să se urce în țară, după ce cercetașii au adus un zvon rău despre ea. Poporul nu se uita decât la el însuși și la uriașii din țară. Deci, cu excepția lui Caleb și Iosua, ei s-au întors de bunăvoie. Și cu cuvinte grave, Dumnezeu trebuie

³ Cuvântul pentru „picioare” (unii îl traduc prin „colțuri”) în acest pasaj nu este cuvântul obișnuit *regel*, ci *paam*. Are o rădăcină care înseamnă „a lovi”, deci denotă tropăitul, bătutul din picioare. În legătură cu un număr, este adesea tradus prin „de atâtea și atâtea ori”, deci este folosit pentru a număra un număr de pași sau de lovituri. În cele relativ puține pasaje în care este redat ca „picioare”, înseamnă în primul rând urme ale pașilor, adică pași făcuți: „Întărește-mi pașii în Cuvântul Tău” (Psalmul 119.133). Acest lucru este perfect în concordanță cu faptul că verigile se aflau, ca să spunem așa, în „urmele” Chivotului. Domnul nostru a coborât pentru a pune, ca să zicem așa, acele urme ale pașilor, pe care poporul Său trebuie să le urmeze în acest pustie.

Chivotul legământului

să anunțe că acest popor necredincios nu va intra niciodată în țara cea bună. Ei vor muri în pustie. Dar apoi, într-o contradicție inexplicabilă, ei insistă să se mute în țară și să o ia în posesie. Dar Dumnezeu nu este un om care să Se căiască. Poporul urcă, dar se adaugă cuvintele semnificative: „Chivotul legământului Domnului și Moise nu s-au mișcat din mijlocul taberei” (Numeri 14.40-45). Rezultatul a fost o înfrângere totală. Așa se va întâmpla întotdeauna cu cei care se îndepărtează de Dumnezeu prin necredință și care presupun că pot pretinde binecuvântarea fără Hristos.

Un alt eveniment remarcabil, în care Chivotul a mers înaintea poporului, a fost trecerea Iordanului. Aceasta era cu adevărat o cale nouă și neexperimentată pentru ei: „N-ați mai trecut pe această cale” (Iosua 3.4). Chivotul mergea înainte, purtat de preoți, iar poporul îl urma la o distanță de 2000 de coți. Când picioarele preoților care purtau Chivotul au atins Iordanul, apele acestuia s-au retras. Chivotul din mijlocul Iordanului a făcut ca apele să se oprească până când tot poporul a trecut pe uscat în țara moștenirii lor (Iosua 3.14-17). Istorisirea despre cum a căzut Ierihonul după ce a fost înconjurat de Chivot timp de șapte zile are același caracter: numai Hristos este Cel care poate conduce poporul Său la victorie. Și trebuie să existe întotdeauna o „distanță” între El și chiar și cei mai credincioși. Aaron și Moise au căzut în pustie, dar Chivotul a rămas.

Domnul nostru preamărit este astfel prezentat în mod clar ca fiind singurul Conducător suficient pentru poporul Său. Acest lucru este evidențiat în special în trecerea Iordanului, râul morții și al judecății. Care om, oricât de credincios și devotat ar fi, ar putea rămâne în viață în fața acestui râu teribil, dacă Hristos nu ar fi fost acolo mai întâi, astfel încât poporul Său să poată trece cu picioarele pe uscat după El? Faptul că lui Moise nu i s-a permis să intre în țară simbolizează faptul că o singură nerespectare a Legii este suficientă pentru a exclude o persoană de la moștenire: „Pentru că, cine va păzi toată Legea, și va greși *în una*, s-a făcut vinovat de toate” (Iacov 2.10). Un singur păcat ne-ar exclude din cer, așa cum l-a exclus pe Moise din Canaan. Dar mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu: Dumnezeu a avut în vedere binecuvântări cerești pentru Moise, chiar dacă el a trebuit să servească drept exemplu de credințioșie a lui Dumnezeu în căile Sale de guvernare.

Așadar, Hristos este cel care a deschis calea către moștenirea cerească prin jertfa Sa - aceasta privește atât gloria viitoare, cât și savurarea spirituală prezentă (Efeseni 3). Numai El putea să supună puterea morții și a judecății și să deschidă calea binecuvântării, care duce la moștenirea pregătită pentru noi prin har. El este și Învingătorul Ierihonului, fiindcă „a biruit lumea” (Ioan 16.33). El nu i-a lăsat singuri pe iubiții Săi care sunt încă în luptele și chinurile de pe cale.

Dar vedem o folosire abuzivă a acestor drugi atunci când, în zilele judecătorilor, poporul scoate chivotul pentru a-i înfrunța pe filistenii (1 Samuel 4.3). Israel se afla într-o stare nenorocită, iar starea preoției era îngrijorătoare. Lucrurile sfinte ale lui Dumnezeu au fost disprețuite. Păcatul vădit a fost expus fără rușine în fața ochilor lui Dumnezeu și ai oamenilor. Ar putea Dumnezeu sfânt să-și asocieze Numele cu așa ceva? Imposibil. Mai degrabă, trebuie să-și părăsească locuința și să-și abandoneze chivotul în mâinile dușmanului. La fel, Hristos cel sfânt nu poate fi niciodată un „slujitor al păcatului” (Galateni 2.17). Putem fi surprinși că, atunci când există un păcat nejudicat, se spune: „Tu ... nu mai ieși cu oștirile noastre”? (Psalmul 44.9).

Cu toate acestea, există limite la pedepsele Domnului, prin mila Sa, și astfel El face ca Chivotul să fie adus înapoi. Filistenii nu pot face nimic cu druggii, care sunt făcuți doar pentru mâinile preoților, așa că pun Chivotul pe un car tras de vaci, cu care este adus înapoi în țara lui Israel.

Chivotul legământului

În zilele lui David, își găsește un loc de odihnă pe Muntele Sion, iar după ce Solomon construiește Templul, i se oferă în cele din urmă un loc permanent. Pelerinajele lui prefigurative s-au încheiat astfel. De aceea citim: „Drugii erau așa de lungi⁴, încât capetele drugilor se vedeau din Locul Sfânt, dinaintea părții din spate, dar nu se vedeau de afară. Și sunt acolo până în ziua aceasta” (1 Împărați 8.8). Dorința lui David, omul după inima lui Dumnezeu, este satisfăcută. Lucrul pentru care nu și-a lăsat ochii să doarmă (Psalmul 132.4) i s-a împlinit acum, după toate chinurile sale, și în plinătatea bucuriei sale spune presimțind anticipat: „Ridică-Te, Doamne, la odihna Ta, Tu și chivotul puterii Tale!” (Psalmul 132.8). Dumnezeu poate intra în odihna Sa numai după ce Își va aduce și poporul Său în ea. Astfel, totul așteaptă ca conflictul cu păcatul să se încheie pentru totdeauna - totul este ordonat în mod divin și veșnic. Abia atunci, și nu mai devreme, vor fi scoși drugii, când Domnul va fi terminat de condus prin pustie pe poporul Său răscumpărat cu sânge. „Rămâne deci o odihnă de sabbat pentru poporul lui Dumnezeu” (Evrei 4.9). Chiar și atunci, „drugii” vor fi încă vizibili, în amintirile referitoare la trecut, dând naștere la noi și veșnice izbucniri de laudă. „În toată strâmtorarea lor, El a fost strâmtorat și Îngerul dinaintea feței Lui i-a salvat: în dragostea Sa și în îndurarea Sa i-a răscumpărat și i-a ridicat și i-a purtat în toate zilele din vechime” (Isaia 63.9).

Fie ca Hristos, adevăratul Chivot al legământului, să devină din ce în ce mai prețios pentru noi, ca Cel în care se află toate comorile noastre și pe care le va păstra, ca și pe noi înșine, în siguranță până în ziua gloriei și a bucuriei - spre lauda harului Său!

Titlul original: „The Ark”,
Prelegerea a 11-a din *Lectures on the Tabernacle*, 1914

⁴ Traducerea King James în limba engleză spune: „Ei au scos drugii”.